

Kansalaisyhteiskunta- politiikan neuvottelu- kunnan loppuraportti 2017–2021

Oikeusministeriön julkaisuja, Toiminta ja hallinto 2021:1

Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunnan loppuraportti 2017–2021

Oikeusministeriö, Helsinki 2021

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Julkaisumyynti

Beställningar av publikationer

**Valtioneuvoston
verkkokirjakauppa**

Statsrådets
nätbokhandel

vnjulkaisumyynti.fi

Oikeusministeriö

© 2021 Tekijät ja oikeusministeriö

ISBN pdf: 978-952-259-836-3

ISSN pdf: 2490-208X

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2021

Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunnan loppuraportti 2017–2021

Oikeusministeriön julkaisuja, Toiminta ja hallinto 2021:1		Teema	Toiminta ja hallinto
Julkaisija	Oikeusministeriö		
Tekijät	Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta		
Kieli	Suomi	Sivumäärä	35

Tiivistelmä

Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta KANE asetettiin helmikuussa 2017 kolmatta kertaa nelivuotiseksi toimikaudeksi ajalle 9.2.2017–8.2.2021. Neuvottelukunnan tehtävänä on tehdä aloitteita ja esityksiä sekä antaa lausuntoja kansalaisyhteiskunta-politiikan kannalta tärkeiden osa-alueiden kehittämiseksi.

Neuvottelukunta toimii oikeusministeriön yhteydessä. Neuvottelukunnalla oli työnsä järjestämistä valmisteleva työjaosto sekä tarpeen tullen perustettuja määräaikaista työryhmiä, verkostoja ja raportoijia.

Loppuarvioinnin tavoitteena on analysoida neuvottelukunnan työn tuloksia suhteessa neuvottelukuntatoimintaan osallistuneiden odotuksiin, arvioida onnistumisia sekä tuoda esille kehittämisehdotuksia, joita voidaan hyödyntää tulevan neuvottelukunnan toiminnan kehittämisessä.

Asiasanat kansalaisvaikuttaminen, aktiivinen kansalaisuus, kansalaisyhteiskunta, kansalaistoiminta, demokratia, kansalaisjärjestöt

ISBN PDF	978-952-259-836-3	ISSN PDF	2490-208X
Asianumero	VN/912/2018	Hankenumero	OM025:00/2016

Julkaisun osoite <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-836-3>

Slutrapport från delegationen för medborgarsamhällspolitik 2017–2021

Justitieministeriets publikationer, Verksamhet och förvaltning 2021:1	Tema	Verksamhet och förvaltning
Utgivare	Justitieministeriet	
Författare	Delegationen för medborgarsamhällspolitik	
Språk	Finska	Sidantal 35

Referat

Delegationen för medborgarsamhällspolitik KANE tillsattes för tredje gången i februari 2017 för en mandatperiod på fyra år från den 9 februari 2017 till den 8 februari 2021. Delegationen har till uppgift att ta initiativ och lägga fram förslag samt yttra sig i syfte att utveckla delområden av vikt för medborgarsamhällspolitiken.

Delegationen finns i anslutning till justitieministeriet. Delegationen har haft en arbetssektion för beredning av arbetsarrangemangen samt tillfälliga arbetsgrupper, nätverk och rapportörer som inrättats vid behov.

Syftet med den slutliga utvärderingen är att analysera resultaten av delegationens arbete i förhållande till förväntningarna hos dem som deltagit i delegationsverksamheten, utvärdera framgångarna och lyfta fram utvecklingsförslag som man kan dra nytta av i utvecklingen av delegationens framtida verksamhet..

Nyckelord medborgarinflytande, aktivt medborgarskap, det civila samhället, medborgarverksamhet, demokrati, frivilligorganisationer

ISBN PDF	978-952-259-836-3	ISSN PDF	2490-208X
Ärendenummer	VN/912/2018	Projektnummer	OM025:00/2016

URN-adress <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-836-3>

Sisältö

1 Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta KANE	7
2 Toimikauden arviointi	9
2.1 Tiivistelmä	9
2.2 Toiminnan tavoitteet.....	9
2.3 Toimintatavat.....	10
2.3.1 KANE yhteistyöfoorumina ja aloitteiden tekijänä.....	10
2.3.2 Työryhmätyöskentely	13
2.3.2.1 KANEn omat työryhmät	13
2.3.2.2 Muiden organisaatioiden asettamien työryhmien toimintaan osallistuminen.....	14
2.4 Kyselyiden tulokset	15
2.4.1 Puolivälikysely.....	15
2.4.2 Toimikauden arviointikysely.....	16
2.4.3 Kysely järjestöjen osallistumisesta EU-valmistelujaostoihin	17
3 KANEn suositukset kansalaisyhteiskuntapolitiikan kehittämiseksi	18
3.1 Kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytyksiä on vahvistettava ja järjestöjen toiminnan autonomisuus on turvattava	19
3.1.1 Järjestöjen rahoitus on turvattava	19
3.1.2 Valtionavustusjärjestelmää on yhtenäistettävä sekä selkeytettävä ja kansalaistoimijoiden ääntä valtionavustustoiminnassa vahvistettava	19
3.1.3 Järjestöjen ja kansalaistoimijoiden hallinnollista taakkaa ja vastuita on selkeytettävä	20
3.2 Kansalaisyhteiskunnan yhdenvertaisen ja aktiivisen osallistumisen edellytyksiä on parannettava.....	21
3.3 Kansalaisyhteiskunnan ja hallinnon välistä strategista yhteistyötä ja kumppanuutta on kehitettävä	21
3.4 Suositukset KANEn toiminnan kehittämiseksi tulevalla toimikaudella.....	22
3.4.1 Vaikuttavuuden edistäminen	22
3.4.2 Alueellisen ja paikallisen näkökulman huomioiminen	23
3.4.3 Ulkoisen viestinnän tehostaminen.....	23
3.4.4 Toimintakulttuurin kehittäminen	23
Liitteet	24
Liite 1 Asettamispäätös ja kokoonpanossa tapahtuneet muutokset.....	24
Liite 2 Neuvottelukunnan työryhmät ja verkostot toimikaudella 2017–2021	31
Liite 3 Kooste KANEn toiminnasta kaudella 2017–2021	33
Liite 4 Julkaisuluettelo	35

1 Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta KANE

Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta KANE asetettiin helmikuussa 2017 kolmatta kertaa nelivuotiseksi toimikaudeksi ajalle 9.2.2017–8.2.2021. Neuvottelukunnan tehtävänä on tehdä aloitteita ja esityksiä sekä antaa lausuntoja kansalaisyhteiskuntapolitiikan kannalta tärkeiden osa-alueiden kehittämiseksi. Neuvottelukunnassa on puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja enintään 19 muuta jäsentä, jotka edustavat kansalaisyhteiskunnan, tutkimuksen, ministeriöiden ja kuntien edustajista. Neuvottelukunta toimii oikeusministeriön yhteydessä. Neuvottelukunnalla oli työnsä järjestämistä valmisteleva työjaosto sekä tarpeen tullen perustettuja määräaikaisia työryhmiä, verkostoja ja raportoijia. Neuvottelukunnalla ei ole päätoimista sihteeristöä vaan sihteeristönä toimivat oikeusministeriön Demokratia- ja julkisoikeusosaston Demokratia ja vaalit -yksikön nimeämät virkamiehet.

Valtioneuvoston asetuksen (269/2007 ja asetuksen muutos 1285/2011) mukaan kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunnan tehtävänä on:

1. edistää yhteistoimintaa ja vuorovaikutusta kansalaisyhteiskunnan ja viranomaisten kesken;
2. seurata kansalaisyhteiskunnan toimintaympäristön muutoksia sekä tähän liittyen Euroopan unionin ja kansainvälistä kehitystä;
3. tehdä aloitteita, esityksiä ja antaa lausuntoja kansalaisyhteiskuntapolitiikan kannalta tärkeiden osa-alueiden kehittämiseksi;
4. arvioida ministeriöiden kansalaisjärjestöstrategioita ja kansalaisten kuulemiskäytäntöjä;
5. seurata kansalaisjärjestöjä koskevien julkisen vallan päätösten johdonmukaisuutta ja ennakoitavuutta sekä tehdä aloitteita niiden kehittämiseksi;
6. tehdä aloitteita Suomen kansallisia ja kansainvälisiä kansalaisjärjestöjä koskevalle toimintalinjalle;
7. käynnistää selvitys-, tutkimus- ja kehittämishankkeita, edistää tutkimustoimintaa ja tutkimustulosten hyödyntämistä sekä tiedottaa hankkeiden ja tutkimusten tuloksista.

Asetuksen mukaisesti neuvottelukunnassa ovat edustettuina ulkoministeriö, oikeusministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, sisäministeriö, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö,

valtiovarainministeriö ja ympäristöministeriö. Lisäksi neuvottelukunnassa on edustajat keskeisistä liikuntajärjestöistä, lapsi- ja nuorisojärjestöistä, taide- ja kulttuurijärjestöistä, sosiaali- ja terveysjärjestöistä, ympäristö- ja asukasjärjestöistä, ihmisoikeus- ja maahanmuuttajajärjestöistä sekä lisäksi kansalaisyhteiskunnan tutkimuksen ja elinkeinoelämän edustajat. Neuvottelukunnassa on myös vapaan kansalaistoiminnan edustaja ja Suomen Kuntaliiton edustaja.

2 Toimikauden arviointi

2.1 Tiivistelmä

Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta KANEn loppuarvioinnin tavoitteena on analysoida neuvottelukunnan työn tuloksia suhteessa neuvottelukuntatoimintaan osallistuneiden odotuksiin, arvioida onnistumisia sekä tuoda esille kehittämissuhteita, joita voidaan hyödyntää tulevan neuvottelukunnan toiminnan kehittämisessä. Arvioinnin pohjana on loka-marraskuussa 2020 toteutettu verkkokysely, joka lähetettiin neuvottelukunnan jäsenistölle sekä työryhmissä ja KANEn työssä mukana olleille tahoille. Suosituksia ja toiminnan kehittämissuhteita työstettiin edelleen KANEn kokouksen yhteydessä ja sen jälkeen toteutetussa Howspace-verkkotyöpajassa 25.11.–13.12.2020, ja ne hyväksyttiin työjaoston kokouksessa 16.12.2020.

2.2 Toiminnan tavoitteet

Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta KANEn visio kaudella 2017–2021 oli, että **”Kansalaistoiminta on elävää, autonomista ja vahvistaa kaikkien mahdollisuuksia osallistua”**. KANEn toiminnassa kansalaisyhteiskunnalla viitataan yhteiskunnan niin sanottuihin kolmanteen ja neljanteen sektoriin, jotka toimivat valtion ja markkinoiden rinnalla. Tyypillisiä kansalaisyhteiskunnan toimijoita ovat erilaiset järjestöt, mutta niiden ohella on myös epämuodollisempia yhteiskunnallisia liikkeitä sekä vapaata ja järjestäytymätöntä kansalaistoimintaa. Kansalaisyhteiskunnalle on tyypillistä toimijoiden vapaaehtoisuus ja toiminnan oma-aloitteisuus ja yleishyödyllisyys.¹ Toimiva ja moniääninen kansalaisyhteiskunta on osa demokratiaa, sillä se vahvistaa kansalaisten osallistumista, tuottaa uusia toimintatapoja sekä vahvistaa luottamusta ja vastavuoroisuutta. Kansalaisyhteiskunta lisää hyvinvointia sekä tuottamalla palveluja että antamalla ihmisille osallistumisen kokemuksia. Kansalaisyhteiskunnan ja julkisen hallinnon yhteistyö edistää hyvää ja avointa hallintoa sekä tasa-arvoista osallistumista².

1 Konttinen, Esa: ”Kansalaisyhteiskunta”. Jyväskylän yliopiston Kansalaisyhteiskunnan tutkimusportaalien verkkosivut.

2 Kepa: ”Kansalaisyhteiskunta on osa demokratian ydintä”. Kepan verkkosivut.

Neuvottelukunnan toimikauden keskeiset tavoitteet olivat seuraavat:

1. Suomessa kaikilla on mahdollisuus osallisuuteen ja kaikki pidetään mukana kansalaisyhteiskunnan toiminnassa;
2. kansalaisjärjestöjä ja kansalaistoimintaa koskevat poliittiset strategiat, linjaukset ja päätökset vahvistavat kansalaisyhteiskunnan autonomiaa ja toimintaedellytyksiä sekä mahdollistavat kumppanuudessa toimimisen.
3. tunnistaa ja seurata globaalien muutosten vaikutuksia kansalaisyhteiskunnan toimintaan
4. kerätä tietoa muiden Euroopan maiden käytännöistä ja tutkimuksista
5. selvittää miten globaaleja kumppanuuksia luodaan ja miten ne vaikuttavat kansalaisyhteiskuntaan.

Kauden 2017-2021 toimintasuunnitelmassa **painotettiin autonomiaa järjestötoiminnan osallisuuden ja demokratian vahvistajan roolin peruslähtökohtana**. Autonomian vahvistamisella ehkäistään kansalaisten ja kansalaisjärjestöjen toiminnan välineellistämistä ja pidetään huolta siitä, että raja yksityisen ja julkisen sektorin välillä pysyy selkeänä. Tavoitteiden toteutuminen edellyttää, että yhteiskunnallisissa uudistuksissa kuullaan, selvitetään ja otetaan huomioon niiden vaikutukset kansalaisyhteiskuntaan, ja samalla turvataan yleishyödyllisten yhdistysten taloudelliset toimintaedellytykset.

Edellinen neuvottelukunta (2012-2016) suositteli toimikautensa lopuksi, että KANEn olisi syytä jatkossakin pitää yllä hyvää keskusteluilmapiiriä eri yhteiskunnan toimijoiden välillä. Suosituksissa nostettiin esille tarve byrokratian vähentämiselle ja järjestöjen hallinnollisen taakan keventämiselle. Lisäksi järjestöjen taloudellisten toimintaedellytysten toteutumisen seuranta tulisi jatkaa. Myös paikallisten ja pienten järjestöjen asemaan olisi syytä kiinnittää aiempaa enemmän huomiota. Suosituksissa korostettiin, että KANEn tulisi jatkossa ottaa huomioon erityisesti heikommassa asemassa olevat, nuoret ja maahanmuuttajat. Nyt toimikautensa lopettava neuvottelukunta on ottanut nämä suositukset huomioon omassa toimintasuunnitelmassaan ja sen toimeenpanossa.

2.3 Toimintatavat

2.3.1 KANE yhteistyöfoorumina ja aloitteiden tekijänä

Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta KANE on pyrkinyt vaikuttamaan kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytyksiin muiden muassa arvioimalla ministeriöiden

tulevaisuuskatsauksia, laatimalla omat tavoitteensa vuoden 2019 eduskuntavaaleihin³ ja hallitusohjelman valmisteluun sekä vuoden 2021 kuntavaaleihin⁴ sekä käymällä yhteiskunnallista keskustelua⁵ poliittisten puolueiden ja päättäjien kanssa kansalaisyhteiskunnan nykytilasta ja tulevaisuudesta. KANEa on pyydetty kuultavaksi hallitusneuvotteluihin, eduskunnan valiokuntiin sekä puhujaksi ja yhteistyökumppaniksi erilaisiin tilaisuuksiin ja tapahtumiin. KANE on tavannut myös ministereitä ja näiden esikuntaa. Neuvottelukunta on antanut lausuntoja ja tehnyt aloitteita kansalaisyhteiskunnan ja osallisuuden kannalta merkittävistä kysymyksistä.

Neuvottelukunta laati tai osallistui useiden selvitysten laatimiseen, esimerkkeinä järjestöjen taloudellisia toimintaedellytyksiä koskeva tutkimus⁶ ja KANEn puolivälilyksely⁷. Ensin mainitussa Taloustutkimus selvitti muun muassa järjestöjen näkemyksiä **kansalaisjärjestöjen toiminnan merkityksestä** yhteiskunnalle sekä näkemyksiä julkisten avustusten määrästä ja käytänteistä. KANEn puolivälilykselyssä kartoitettiin jäsenistön näkemyksiä neuvottelukunnan toiminnasta ja toimintasuunnitelman toteutumisesta toimikauden puolivälissä, ja sen tuloksia pyrittiin hyödyntämään loppukauden toiminnassa, esimerkiksi ensimmäisen strategisen painopisteen priorisoimisessa. KANEn, Kuntaliiton, Sosten ja Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry:n kanssa yhteistyönä julkaisemassa Järjestöt maakunnan kumppanina -oppaassa⁸ nostettiin esille konkreettisia toimintamalleja ja työkaluja sektorien välisen kumppanuuden edistämiseksi uusissa maakunnissa.

KANE myös selvitti järjestöjen roolia ja osallisuutta julkisen hallinnon valmistelu- ja päätöksentekoprosesseissa⁹, osallistui kansalaisyhteiskunnan tilaa ja tulevaisuutta käsittelevään valtioneuvoston tutkimus- ja selvityshankkeeseen¹⁰ ja käsitteli valtiovarainministeriön valmistelemaa julkisen hallinnon strategian uudistamista kokouksissaan.

Vuonna 2018 neuvottelukunta osallistui Ranskan aloitteesta toteutettuun EU:n tulevaisuutta koskeneeseen kansalaiskeskusteluun¹¹. Neuvottelukunta nimesi jäseniä muiden organisaatioiden asettamiin työryhmiin ja verkostoihin, jotka liittyivät esimerkiksi Avoimen

3 [KANEn hallitusohjelmatavoitteita 2019–2023.](#)

4 [KANEn kuntavaalitavoitteita 2021.](#)

5 Puoluesihteerikeskustelutilaisuus 24. lokakuuta 2018 (autonomisen ja elinvoimaisen kansalaisyhteiskunnan turvaamiseen liittyvät tavoitteet vaalityössä ja tulevassa hallitusohjelmassa).

6 [Järjestöjen taloudelliset toimintaedellytykset](#), osa II (2019) 29.1.2019.

7 KANEn puolivälilyksely 3.6.2019, ks. myös tämän raportin luku 2.4.1.

8 [Järjestöt maakunnan kumppanina \(2018\)](#)

9 [Järjestöjen rooli ja osallisuus julkisen hallinnon päätöksentekoprosesseissa \(2020\).](#)

10 [Kansalaisyhteiskunnan tila ja tulevaisuus 2020-luvun Suomessa](#)

11 Ranska esitti jäsenvaltioille 22.12.2017 EU:n kehittämistä koskevien laaja-alaisten kansalaiskonsultaatioiden toteuttamista 2018 aikana. Ranskan aloitteen tavoitteena oli, että jäsenmaat käynnistävät kansalaiskeskustelutilaisuuksia EU:n kehittämisestä. Tämän lisäksi komissiolla oli käynnissä kansalaisille suunnattu verkkokysely ja aiheesta järjestettiin räätälöity eurobarometri-kysely.

hallinnon toimintaohjelmiin¹², avoimuusrekisterin valmisteluun¹³, yhdistyslain uudistamiseen¹⁴, valtionavustusten kehittämiseen- ja digitalisointiin¹⁵ sekä sisäisen turvallisuuden kansallisen yhteistyöryhmän työhön.

KANEn toiminnassa painottuivat toimikauden kaksi strategista tavoitetta, jotka olivat **kansalaistoiminnan autonomian ja elinvoimaisuuden vahvistaminen sekä globaalien muutoksien ja niiden kansalaisyhteiskuntaan kohdistuvien vaikutuksien tunnistaminen**. KANEn toimintaa ohjasi visio, että kansalaistoiminta on elävää, autonomista ja vahvistaa kaikkien mahdollisuuksia osallistua, ja että järjestöt edistävät muuttuvassa toimintaympäristössä yhteiskunnan ketterää kehitystä. Keskeinen painopiste oli autonomia järjestötoiminnan osallisuuden ja demokratian vahvistajan roolin peruslähtökohtana. Toimintaympäristö oli toimikauden aikana voimakkaassa muutoksessa, joten neuvottelukunnan toimissa painottui erityisesti ensimmäisen strategisen tavoitteen kokonaisuus (autonomia ja elinvoimaisuus).

KANEn viestintä on tapahtunut pääosin sähköpostin, verkkosivujen ja oikeusministeriön some-kanavien kautta. Viestintäkanavina ovat toimineet myös erilaiset seminaarit, työpajat, keskustelu- ja kuulemistilaisuudet sekä verkkokuulemiset sidosryhmien kanssa.

Neuvottelukunta kokoontui keskimäärin neljä kertaa vuodessa. Kokoukset olivat ajan-kohtaisesti teemoitettuja, ja työryhmien asioita käsiteltiin ”asiat edellä”-tyyppisesti. Sekä varsinaiset että varajäsenet saivat osallistua kokouksiin asetuksessa määritellyin edellytyksin. Kuten edelliselläkin kaudella, jäsenmuutokset olivat yleisiä. Ennen koronaviruksen takia käyttöön otettuja poikkeusoloja neuvottelukunta kokoontui Säätytalon ja oikeusministeriön lisäksi muissakin ministeriöissä sekä neuvottelukunnan järjestöjäsenten tiloissa. Vuoden 2020 kokoukset järjestettiin covid-19 –pandemian aiheuttamien poikkeusolojen vuoksi virtuaalisesti. Kokoukset saatiin toteutettua pääsääntöisesti hyvin, vaikka valtioneuvoston käytössä ollut Skype-sovellus ei toiminut kaikilla osallistujilla toivotulla tavalla. Tästä johtuen viimeiset virtuaal kokoukset järjestettiin Skypen sijasta Microsoft Teamsissa. Viimeisessä kokouksessa hyödynnettiin lisäksi onnistuneesti Howspace-virtuaaliokalua. Virtuaal kokouksiin siirtymisellä ei ollut selkeää positiivista tai negatiivista vaikutusta osallistujamäärään. Kokousten vuorovaikutteisuuteen sillä koettiin olleen lievästi vähentävä vaikutus.

12 [Avoimen hallinnon toimintaohjelmat.](#)

13 [Avoimuusrekisterihanke.](#)

14 [Yhteisöllinen kansalaistoiminta 2020-luvulla.](#)

15 [Valtionavustustoiminnan kehittäminen ja digitalisointi.](#)

2.3.2 Työryhmätyöskentely

2.3.2.1 KANEn omat työryhmät

Neuvottelukunta perusti toimikaudellaan kolme ad hoc -työryhmää: ”Sote-töpinäryhmän” sekä hallitusohjelma- ja kuntavaalitavoitetyöryhmät.

KANEn työjaosto päätti 25.9.2017 kokouksessaan perustaa ”**Sote-töpinäryhmän**”, jonka tarkoituksena oli kartoittaa sote- ja maakuntauudistuksen kansalaisyhteiskuntaan liittyviä ulottuvuuksia sekä seikkoja ja määrittellä KANEn fokus uudistuksen valmistelussa. Työryhmän tehtävänä oli tarkastella Juha Sipilän hallituksen sote-uudistusta kansalaisyhteiskunnan näkökulmasta, ja tavoitteena oli vaikuttaa siihen, ettei uudistus tahattomasti vahingoittaisi kansalaisjärjestöjen tai verkostojen toimintaedellytyksiä. Uudistuksella oli merkitystä sekä järjestöjen yleishyödyllisen perustyön että järjestöjen tuottamien palveluiden näkökulmasta. Työryhmässä tuli määrittellä, mitkä asiat tulisi välittömästi nostaa esille valmistelussa, mistä asioista tulisi käynnistää perusteellisempi kartoitus, ja mihin olisi syytä keskittyä toimeenpanovaiheessa. Tuija Braxin selvityksen¹⁶ lailla työryhmä painotti järjestölähtöisen, yleishyödyllisen roolin selkeyttämistä ja vahvistamista. Työn pohjalta KANE julkaisi oman vaikuttamissuunnitelmansa sote- ja maakuntavalmisteluun, jossa esitettiin uudistukseen liittyviä haasteita järjestöjen kannalta sekä toimintaehdotuksia¹⁷.

Työjaosto esitti neuvottelukunnan kokouksessa 20.3.2018, että neuvottelukunta perustaisi **hallitusohjelmatavoitetyöryhmän**, jonka toimikausi oli 27.3.2018-30.4.2019. Työryhmän työtä ohjasi KANEn työjaosto ja sen tarkoituksena oli nimensä mukaisesti koota ja muodostaa esitys KANEn eduskuntavaali- ja hallitusohjelmatavoitteiksi 2019¹⁸. Tavoitepaperi toimi pohjana tapaamisissa puolueiden kanssa¹⁹, ja useita KANEn hallitusohjelmatavoitteita hyödynnettiin myös hallitusneuvotteluissa.

KANEn **kuntavaalitavoitetyöryhmä** nimettiin ajalle 26.10.2020-31.1.2021. KANEn kuntavaalitavoitteiden lähtökohdaksi otettiin se, että aktiivinen kansalaistoiminta ja sektorien välinen kumppanuus lisäävät hyvinvointia kunnissa. Kuntavaalityöryhmä teki neuvottelukunnalle esityksen KANEn kuntavaalitavoitteiksi ja niiden viestimiseksi. Työtä ohjasi työjaosto. Työryhmän valmistelemaa esitystä KANEn kuntavaalitavoitteiksi käsiteltiin neuvottelukunnan kokouksen yhteydessä ja sen jälkeen toteutetussa Howspace-verkkotyöpajassa 25.11.-13.12.2020, ja työjaosto hyväksyi tavoitteet 16.12.2020. Viestintä- ja vaikuttamistoimenpiteet toteutetaan alkuvuonna 2021 neuvottelukunnan toimikauden loppuun mennessä (8.2.2021).

16 Selvityshenkilön raportti: [Järjestöjen rooli maakunta- ja sote-uudistuksessa](#) (2018)

17 KANEn vaikuttamissuunnitelma sote- ja maakuntavalmisteluun (11.12.2017)

18 [KANEn hallitusohjelmatavoitteet \(2019\)](#)

19 Puoluesihteerikeskustelutilaisuus 24. lokakuuta 2018

2.3.2.2 Muiden organisaatioiden asettamien työryhmien toimintaan osallistuminen

KANEn jäseniä osallistui esimerkiksi sisäisen turvallisuuden kansalliseen yhteistyöryhmään, valtionavustusten kehittäminen ja digitalisointi -seurantaryhmään, avoimen hallinnon III toimintasuunnitelman toimeenpanohankkeen hankeryhmään, avoimuusrekisterihankkeen työryhmään ja yhdistyslakihankkeen seurantaryhmään.

Sisäministeriö asetti vuonna 2019 **sisäisen turvallisuuden kansallisen yhteistyöryhmän ja asiantuntijaverkoston**, johon KANEa pyydettiin nimeämään asiantuntija. Yhteistyöryhmän pääasiallinen tehtävänä on sopia yhteisistä arjen turvallisuuden painopisteistä, tavoitteista ja toimenpiteistä sekä seurata niiden toteutumista.

Valtiovarainministeriö asetti vuonna 2019 viisivuotisen **valtionavustustoiminnan kehittämis- ja digitalisointihankkeen**. Hankkeen tarkoituksena on yhtenäistää valtionavustushakuprosessien käytäntöjä myöntäjäviranomaisten välillä. Hankkeessa selvitetään myös avustusjärjestelmien digitalisointia, millä pyritään helpottamaan ja nopeuttamaan valtionapujen haku- ja myöntöprosesseja. Kokonaisuudessaan hankkeen toivotaan lisäävän valtionavustustoiminnan vaikuttavuutta, läpinäkyvyyttä ja tehokkuutta. KANEn puheenjohtaja toimii jäsenenä hankkeen seurantaryhmässä, KANEa on kuultu hankkeen etenemisestä, ja KANEn järjestöjäseniä on osallistunut hankkeen ns. järjestöjaoston työhön. Jaoston tehtävänä ja tavoitteena on selvittää rahapelituotoista eri hallinnonaloilta järjestöille jaettavat avustukset ja niihin liittyvät valtionapukäytännöt sekä tehdä ehdotus siitä, miten järjestöille jaettavien valtionapujen käytäntöjä tulisi tarpeen mukaan yhdenmukaistaa.

Valtiovarainministeriön käynnistämän **Avoimen hallinnon III toimintasuunnitelman** toimeenpanohankkeen toimikausi oli 28.6.2017-30.6.2019. Hankkeen tavoitteena oli kansalaisten luottamuksen kääntäminen nousuun ja vakiinnuttaminen korkealle tasolle. Tämän uskottiin kehittyvän vain, jos hallinnon rakenteet, toiminta, palvelut ja uudistaminen ovat kansalaisille ymmärrettäviä ja osallisuus päätöksenteon valmisteluun, palveluiden suunnitteluun ja hyvinvointiyhteiskunnan kehittämiseen on mahdollista. Avoimen hallinnon toimintasuunnitelman toimeenpanohankkeen hankeryhmän tehtävänä oli toimia toimeenpanon tukena sekä työvaliokunnan avoimen hallinnon virkamiesverkoston työn tukena. KANEn jäsen osallistui hankkeen toimeenpanoryhmään sekä **avoimen hallinnon IV toimintasuunnitelman** valmisteluun. KANEn puheenjohtaja ja jäseniä osallistui myös hankkeen puitteissa 1.10.2020 pidetyn Kansalaisjärjestöakatemian suunnitteluun ja toteutukseen.

Valtioneuvosto asetti parlamentaarisen ohjausryhmän ja sen alaisuudessa toimivan asiantuntijatyöryhmän valmistelemaan hallitusohjelman mukaisesti ehdotusta Suomeen perustettavasta **lakisääteisestä avoimuusrekisteristä**. Valmisteluelimet aloittivat toimintansa 12.3.2020 ja niiden toimikausi päättyy 30.6.2021. KANE osallistuu avoimuusrekisterihankkeen työryhmään, jonka tehtävänä on muun muassa määritellä lobbaamisen käsite,

lobbaamista harjoittavat henkilöt ja organisaatiot, lobbaamisen kohteet, rekisteröitävät tiedot, rekisterin toteutus, valvonta ja sanktiot.

KANEn puheenjohtaja on osallistunut myös **Yhteisöllinen kansalaistoiminta 2020-luvulla -hankkeen** seurantaryhmään, jonka toimikausi on 15.3.2019–31.1.2021. Hankkeen tavoitteena on parantaa kansalaistoiminnan toimintaedellytyksiä kehittämällä yhteisöoikeudellista sääntelyä kansalaisjärjestöjen tarpeet huomioon ottaen sekä helpottaa nykyistä vapaamuotoisemman yhteisömuotoisen kansalaistoiminnan harjoittamista sidosryhmien odotukset ja viranomaistoiminnan tarpeet huomioon ottaen. Seurantaryhmän tehtävä on seurata ja arvioida työryhmän työtä hallituksen esityksen muotoon laaditun ehdotuksen valmistelemiseksi yhdistyslain muuttamisesta tai muuksi kansalaistoimintaa koskevaksi yhteisöoikeudelliseksi sääntelyksi.

2.4 Kyselyiden tulokset

2.4.1 Puolivälilyksely

KANEn toimikauden puolivälilykselyn avulla kartoitettiin jäsenten näkemyksiä neuvottelukunnan toiminnasta ja toimintasuunnitelman toteutumisesta toimikauden (2017-2021) puolivälissä. Kyselyyn vastasi 16 henkilöä.

Vastaajia pyydettiin arvioimaan, miten sitoutuneita he ovat KANEn toimintaan. Vastaajista **valtaosa oli joko melko sitoutuneita tai todella sitoutuneita**. Sitoutumiseen vaikutti positiivisesti aiheiden kiinnostavuus ja ajankohtaisuus, agendan selkeys, hyvä ilmapiiri kokouksissa ja osapuolten asiantuntemus sekä KANEn hyvä asema. Myös oman järjestön tavoitteiden edistäminen neuvottelukunnan kautta oli toimintaan motivoivaa. Sitoutumisen kannalta negatiivisena asiana nostettiin esiin ajankäytön rajoitteet, asioiden etäisyys suhteessa omaan järjestöön/alaan ja pitkät matkat kokouksiin.

Kyselyssä selvitettiin, miten vaikuttavana jäsenet pitävät KANEn toimintaa. Vastaajista **valtaosa piti KANEn toimintaa melko tai todella vaikuttavana**. Neuvottelukunnan sisäisiä keskusteluja pidettiin hyvinä, mutta niiden nähtiin rajoittuvan varsin pieneen piiriin, eikä niiden nähty kantavan neuvottelukunnan ulkopuolelle. Vaikuttavuudesta toivottiin lisäksi tehtävän jonkinlaista arviota ja lisättävän selkeää tavoitteellista vaikuttamista.

Valtaosa vastaajista oli melko tyytyväisiä tai todella tyytyväisiä KANEn työskentelytapoihin. Työtavoissa kiitettiin erityisesti yhteistyön toimivuutta, kokousten valmistelua ja työjaoston toimintaa. Yksi vastaaja toi esiin, että keskustelulle voisi olla kokouksissa vielä enemmän aikaa varattuna.

Jäseniltä kysyttiin myös, mihin painopisteisiin KANEn tulisi jatkossa keskittyä. Useampi vastausvaihtoehto sai tasaisesti kannatusta, joskin korkeimmalle nousi **kansalaisyhteiskunnan arvostuksen vahvistaminen ja järjestöjen vaikutusmahdollisuuksien edistäminen**. Toisena johtopäätöksenä on, että globaalien, kansalaisyhteiskuntaan vaikuttavien muutosten tunnistamista ja niihin reagoimista ei nostettu prioriteetiksi, kuten ei myöskään järjestöjen roolin vahvistamista palveluiden tuottajina muiden sektoreiden rinnalla.

Puolivälikyselyyn annetut vastaukset otettiin huomioon jäljellä olleen toimikauden priorisoinneissa.

2.4.2 Toimikauden arviointikysely

KANEn toimikauden arviointikyselyn avulla kartoitettiin jäsenten näkemyksiä neuvottelukunnan toiminnasta ja toimintasuunnitelman toteutumisesta. Kyselyyn vastasi 17 henkilöä.

Kyselyyn vastanneiden mukaan **neuvottelukuntatyöskentely oli täyttänyt sille asetettut odotukset** täysin tai osittain. Myös KANEn yhteyteen nimetyt temaattiset työryhmät koettiin enemmistön mielestä hyväksi toimintatavaksi. Kaikki vastaajat kokivat, että vuosittain nimettävä työjaosto on toimintatapana sopiva, sillä se on mahdollistanut halukkaiden aktiivisen osallistumisen. Kokousten määrään, keston ja asiasisältöön oltiin pääosin tyytyväisiä.

Kyselyssä selvitettiin myös jäsenten näkemyksiä **COVID-19:n ja poikkeusolojen vaikutuksista** KANEn ja kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksiin. Useissa vastauksissa tuotiin esiin, että kasvokkaisten tapaamisten puuttuminen on rajoittanut vuorovaikutteisuutta. Lisäksi koettiin, että yhteydenpito paikallisiin yhdistyksiin on kärsinyt, ja isompien kokouksien ja seminaarien pito vaikeutunut. Toisaalta tuotiin esiin, että COVID-19 ja poikkeusolot ovat nostaneet esiin järjestöjen tekemää työtä.

KANEn toimikaudelle 2017-2021 asetettu strateginen painopiste – **kansalaisyhteiskunnan autonomia ja elinvoimaisuus** – koettiin valtaosan mielestä osoittautuneen oikeasuuntaiseksi. Toisen painopisteen – **globaalien haasteiden tunnistaminen ja ratkaisuehdotukset** – osalta tyytyväisten vastaajien osuus oli hieman alhaisempi. Tarkemmissa perusteluissa vastaajat toivat esiin muun muassa, että ”Globaalikysymysten jääminen sivuun lienee osittain seurausta liian suuresta kunnianhimesta ja toisaalta rajallisista voimavaroista. Mutta autonomia ja elinvoimaisuus ovat edelleen hyviä.” Huomionarvoista on, että puolivälikyselyssä globaalien haasteiden tunnistamista ei koettu yhtä tärkeäksi kuin kansalaisyhteiskunnan autonomiaa ja elinvoimaisuutta, mikä otettiin huomioon loppukauden suunnittelussa.

KANEn asetuksen mukaisista tehtävistä tärkeimpinä tulevalla toimikaudella pidettiin yhteistoiminnan ja vuorovaikutuksen edistämistä kansalaisyhteiskunnan ja viranomaisten kesken, kansalaisyhteiskunnan toimintaympäristön muutoksien sekä Euroopan unionin ja kansainvälisen kehityksen seuraamista, ja aloitteiden ja esityksien tekeminen, sekä lausuntojen antaminen kansalaisyhteiskunnan kannalta tärkeiden osa-alueiden kehittämiseksi.

KANEn tulevalla toimikaudella voitaisiin hyödyntää etäkokouksia myös jatkossa. Kokouksiin kaivattiin useassa vastauksessa **lisää vuorovaikutteisuutta, sekä alueellista ulottuvuutta ja lisää yhteistyötä** erityisesti neljännen sektorin toimijoiden kanssa.

2.4.3 Kysely järjestöjen osallistumisesta EU-valmistelujaostoihin

KANE toteutti toukokuussa 2019 Suomen EU-valmistelujaostojen järjestöjäsenille kyselyn, jolla selvitettiin järjestöjen osallistumista, vaikuttamismahdollisuuksia ja aktiivisuutta jaostojen toimintaan. Lähes jokaisesta jaostosta, jossa oli järjestöjäseniä, vastasi ainakin yksi edustaja kyselyyn, joten kyselyn kattavuus on varsin laaja. Eniten vastauksia kertyi EU30-koulutusjaostosta, EU22-liikenne-, EU25-sosiaali-asiat- ja EU20-tutkimus- ja innovaatio-jaostoista.

Vastaajat olivat varsin yksimielisiä siitä, että **jaostojen muodostaminen on riittävän avointa ja järjestöjä on tasapuolisesti mukana jaostoissa**. Järjestöjen edustajat kokivat myös osallistumisen jaostoihin varsin hyödylliseksi.

Tärkeimpinä asioina kyselyyn vastaajat kokivat **tiedon saannin ja Suomen kantoihin vaikuttamisen**. Moni koki myös, että keskusteluyhteyden ylläpitäminen hallinnon kanssa EU-asioista on tärkeää, samoin kuin kontaktien tapaaminen ja verkostoituminen.

Hyödyn ja vaikuttamismahdollisuuksien arvioinnissa oli jaostojen välillä hieman eroja, mutta ei kovin selvää yhteneväisyyttä. Vastauksissa nousi monta kertaa esiin **liian lyhyet vastausajat kommentointipyyntöihin**. Myös kokousmateriaalit ja -kutsut tulevat vastaajien mukaan vain parin päivän varoituksella, joten jäsenten on vaikeaa valmistautua kommentoimaan asioita kokouksessa. Tämä oli monien vastaajien mielestä syy, minkä takia jaostotoiminta on enemmän tiedottamista hallinnolta järjestöille. Yhteenvetona järjestöjen vaikutusmahdollisuuksista voi todeta, että **mahdollisuuksiin vaikuttaa se, ehtiikö reagoimaan ajoissa**.

3 KANEn suositukset kansalaisyhteiskuntapolitiikan kehittämiseksi

Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta KANE²⁰ on laatinut toimikautensa (2017–2021) päätteeksi suositukset demokratian ja vapaan kansalaisyhteiskunnan edellytysten turvaamiseksi neuvottelukunnan seuraavalle toimikaudelle (2021–2025).²¹

KANEn visiona on, että kansalaistoiminta on elävää ja autonomista ja vahvistaa kaikkien mahdollisuuksia osallistua. KANE näkee aktiivisen kansalaistoiminnan demokratiaa vahvistavana tärkeänä tekijänä. Järjestöt ja muu kansalaistoiminta edistävät muuttuvassa toimintaympäristössä yhteiskunnan kehitystä.



²⁰ Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta KANE edistää järjestöjen ja viranomaisten välistä yhteistyötä sekä kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytyksiä. KANEssa on puheenjohtajien lisäksi 19 jäsentä, jotka edustavat järjestöjä, tutkimusta, elinkeinoelämää, vapaata kansalaistoimintaa sekä ministeriöitä ja virastoja.

²¹ KANEn suositukset kansalaisyhteiskuntapolitiikan kehittämiseksi.

3.1 Kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytyksiä on vahvistettava ja järjestöjen toiminnan autonomisuus on turvattava

3.1.1 Järjestöjen rahoitus on turvattava

Suositukset liittyvät mm. rahapelituoton tuoton alentumisen vaikutuksia selvittävän työryhmän työhön²² sekä arpajaislain uudistamista koskevaan hankkeeseen²³.

- Hallituksen on ripeästi ratkaistava, miten järjestöjen toimintaedellytykset turvataan rahapelituoton vähentyessä, sillä järjestöjen tulee voida suunnitella ja ennakoida toimintaansa vuoden 2022 osalta ja jälkeen. Kansalaisyhteiskunta on otettava mukaan ratkaisun valmisteluun.
- Arpajaislain uudistuksessa on keskeistä varmistaa se, että pelaaminen kana-voituu jatkossa nykyistä tehokkaammin toimiluvalliseen yhtiöön. Sekä edunsaajien että yhtiön omilla toimilla on merkitystä ongelman ratkaisemiseksi.
- Hallinnon pitää tunnistaa järjestöjen rooli ja tukea niitä. Tarve korostuu uusissa rakenteissa ja kriisitilanteissa. Myös paikallisten järjestöjen, eri ikä- ja väestöryhmien hyvinvointia tukevien yhdistysten ja muiden kansalaistoimijoiden työtä on tuettava ja sille on luotava hyvät toimintamahdollisuudet.

3.1.2 Valtionavustusjärjestelmää on yhtenäistettävä sekä selkeytettävä ja kansalaistoimijoiden ääntä valtionavustustoiminnassa vahvistettava

Suositukset liittyvät osin Kansalaisyhteiskunnan tila ja tulevaisuus 2020-luvun Suomessa -raportin²⁴ suosituksiin sekä Valtionavustustoiminnan kehittäminen ja digitalisointi -hankkeen tehtäviin.²⁵

- Valtionavustuksia rahapelituotoista jakavien ministeriöiden on yhtenäistettävä valtionavustuslain soveltamiskäytäntöjään sekä viestittävä niistä nykyistä paremmin, jotta avustuksen saajille olisi nykyistä selkeämpää, mihin avustusta saa käyttää.
- Kansalaistoimijoiden ääntä pitää vahvistaa valtionavustustoiminnassa. Tuettava valtionavustustoiminnan toimintamalli on rakennettava siten, että

22 Valtioneuvoston verkkosivut: Rahapelitoiminnan tuottojen vähenemiseen varaudutaan

23 Sisäministeriön verkkosivut: Rahapelilainsäädännöllä ehkäistään rahapelihaittoja

24 Kansalaisyhteiskunnan tila ja tulevaisuus 2020-luvun Suomessa

25 Valtionavustustoiminnan kehittäminen ja digitalisointi

valtionavustuksia myöntävät viranomaiset ja valtionavustuksia hakevat järjestöt toimivat yhdessä. Yhteistyötä pitää edistää siten, ettei valtionavustuksia käsittelevistä toimitelmistä muodostu esteellisiä.

- Osana valtionavustushanketta on selvitettävä keinoja, joilla yhdistysten omaa varainhankintaa voidaan rohkaista. Myös sosiaali- ja terveysyhdistyksien valtionavustuksia koskevan valtioneuvoston asetuksen²⁶ muutostarpeita tulee arvioida tästä näkökulmasta.
- STEAn pienavustuskokeilu on vakinaistettava ja otettava käyttöön myös muissa julkisissa avustuksia jakavissa ministeriöissä yhdistysten yhdenvertaisuuden takaamiseksi osana valtionavustusten yhtenäistämistä.

3.1.3 Järjestöjen ja kansalaistoimijoiden hallinnollista taakkaa ja vastuita on selkeytettävä

Suosituksot liittyvät osin Kansalaisyhteiskunnan tila ja tulevaisuus 2020-luvun Suomessa -raportin suosituksiin sekä mm. Yhteisöllinen kansalaistoiminta 2020-luvulla -hankkeen²⁷ tehtäviin.

- Järjestöille on mahdollistettava yhdenkertainen kirjanpito tiettyyn euromääräiseen rajaan asti. Tämä helpottaa erityisesti pienten, vapaaehtois pohjalta toimivien yhdistysten toimintaa.
- Vastuunjakonäkökulman huomioonottamiseksi yhdistyslakia tulisi muuttaa niin, että yhdistys voi niin halutessaan ottaa käyttöön toimitusjohtaja-toimielimen.

²⁶ (29.12.2016/1552)

²⁷ [Yhteisöllinen kansalaistoiminta 2020-luvulla](#)

3.2 Kansalaisyhteiskunnan yhdenvertaisen ja aktiivisen osallistumisen edellytyksiä on parannettava

Suosituksot liittyvät osin Kansalaisyhteiskunnan tila ja tulevaisuus 2020-luvun Suomessa -raportin²⁸ suosituksiin, kansalliseen demokratiaohjelmaan 2025²⁹, Paremman sääntelyn ohjelmaan³⁰, Julkisen hallinnon strategiaan³¹ sekä Avoimen hallinnon strategiaan³².

- Suunnitellun avoimuusrekisterin vaikutukset kansalaisyhteiskunnan osallistumiseen tulee selvittää ja tuoda näkyväksi osana kansallista demokratiaohjelmaa 2025.
- Avoimen, joukkoistetun lainvalmistelun käytäntöjä tulee ottaa käyttöön kansalaisyhteiskunnan äänen vahvistamiseksi kansallisen tason säädösvalmistelun lisäksi EU-säädösvalmistelussa. Kansalaisyhteiskunta on otettava mukaan prosesseihin varhaisemmin.
- Hankkeiden kansalaisyhteiskuntavaikutukset on tunnistettava ja tehtävä näkyväksi säädösvalmistelussa ja päätöksenteossa. Tähän on kehitettävä mittaristo ja kehitettävä virkamiesten osaamista.
- Tietoon perustuvan päätöksenteon turvaamiseksi tulee pikaisesti ryhtyä suomalaisen järjestöautonomian, osallistumisen tilan ja tulevaisuuden systemaattiseen sekä pitkäjänteiseen tutkimukseen.
- Globaalin kansalaisyhteiskunnan haasteisiin liittyviä autonomia-, elinvoimaisuus- ja osallisuuskysymyksiä tulee ratkoa jatkossa eri toimijoiden yhteistyössä, fokusoidusti ja resursoidusti.

3.3 Kansalaisyhteiskunnan ja hallinnon välistä strategista yhteistyötä ja kumppanuutta on kehitettävä

Suosituksot liittyvät Julkisen hallinnon strategiaan, Avoimen hallinnon strategiaan sekä KANEn kuntavaalitavoitteisiin 2021.

- Hallinnon ja kansalaistoimijoiden välistä valtakunnallista, alueellista ja paikallista kumppanuutta ja vuorovaikutusta on kehitettävä suunnitelmallisesti. Järjestöt ja muut kansalaistoimijat on otettava yhdenvertaisesti mukaan valtion,

²⁸ Kansalaisyhteiskunnan tila ja tulevaisuus 2020-luvulla

²⁹ Avoimuusrekisteri

³⁰ Paremman sääntelyn toimintaohjelma

³¹ Julkisen hallinnon strategia

³² Avoimen hallinnon strategia

kuntien ja maakuntien strategiseen työskentelyyn. Yhteistyöhön on syytä luoda pysyviä rakenteita kansalaistoiminnan eri muodot huomioiden.

- Viranhaltijoiden ja luottamus henkilöiden kansalaisyhteiskuntaosaamista on vahvistettava ja vuoropuhelua eri toimijoiden välillä on lisättävä. Toimijoiden sekä toimielinten on kyettävä nykyistä parempaan yhteistyöhön keskenään sekä kansalaisyhteiskunnan kanssa.
- Kunnissa tarvitaan monenlaisia kuulemisen ja osallistumisen foorumeja, jotta kaikkien kuntalaisten ääni tulee yhdenvertaisesti kuuluviin. Monipuolisia osallistumistapoja on rohkeasti kokeiltava ja hyödynnettävä. On varmistettava, että myös haavoittuvassa asemassa olevat kuntalaiset voivat osallistua ja vaikuttaa itseään kiinnostaviin asioihin.
- Kunnan ja tulevan maakunnan osallistumis- ja vaikuttamisjärjestelmistä tulee muodostaa toisiaan täydentävä ja selkeä kokonaisuus. Maakuntien kannattaa ottaa oppia kunnissa hyväksi havaituista osallisuuden käytännöistä. Lakisääteisten vanhus- ja vammaisneuvostojen sekä nuorisovaltuustojen mahdollisuuksia vaikuttaa on vahvistettava. Samalla yhteistyötä ja vuoropuhelua kunnan vaikuttamistoimielinten ja alueen muiden toimijoiden kesken on lisättävä.
- Järjestölähtöinen auttamistyö sijoittuu sote-palveluiden ja ehkäisevän toiminnan välimaastoon ja on usein kaikkein kustannustehokkain tapa lisätä ihmisten hyvinvointia ja toimintakykyä. Yhteistyö palveluketjujen toteutuksessa maakunnan, kunnan ja muiden toimijoiden, kuten järjestöjen välillä on järjestettävä saumattomasti.

3.4 Suositukset KANEn toiminnan kehittämiseksi tulevalle toimikaudella

3.4.1 Vaikuttavuuden edistäminen

- Tulevaa toimikautta varten on tunnistettava ja määriteltävä KANEn toiminnan keskeiset tavoitteet sekä tärkeimmät strategiset kumppanit.
- KANEn lausunnoissa ja kannanotoissa on panostettava selkeään kieleen, tiiviiseen muotoon ja vuorovaikutteiseen ennakovalmisteluun. Ne on kohdennettava kunkin teeman osalta keskeisimpiin sidosryhmiin. Lausuntoja ja kannanottoja voidaan valmistella ja antaa koko neuvottelukunnan, sen työjaoston sekä järjestö- tai virkamiesjäsenten näkökulmista.
- Neuvottelukunnan jäsenten on jatkossa otettava suurempi vastuu KANEn vaikuttavuuden edistämisestä ja tavoitteiden näkyvyyden lisäämisestä.

3.4.2 Alueellisen ja paikallisen näkökulman huomioiminen

- KANEn voi käsitellä kansalaisyhteiskuntapolitiikkaan liittyviä globaalilla, valtakunnallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla. Esimerkiksi alueellisia ja paikallisia esimerkkejä voidaan tarkastella kutsumalla eri sektorien kansalais-toimijoita keskusteluihin sekä hyödyntämällä jäsenjärjestöjen paikallistoimintaa ja verkostoja.
- Jäsenistöä voidaan myös kannustaa järjestämään teemakohtaisia alueellisia keskustelutilaisuuksia.

3.4.3 Ulkoisen viestinnän tehostaminen

- Selkeät kannanotot ja tiedotteet sekä käsitellyistä asioista viestiminen kokousten jälkeen helpottavat yhteistä vaikuttamisviestiä.
- Viestintää voidaan kehittää esimerkiksi lisäämällä verkostomaista työskentelyä. Median edustajia voidaan kutsua keskusteluihin ja järjestää erilaisia teema- tai ajankohtaistilaisuuksia, joissa jäsennetään tärkeitä keskusteluisältöjä.

3.4.4 Toimintakulttuurin kehittäminen

- Aktiivisilla, motivoituneilla ja sitoutuneilla jäsenillä on suuri merkitys neuvottelukunnan kokousten vuorovaikutuksellisuuden lisäämisessä.
- Ad hoc -työryhmiä ja pienryhmäkeskusteluja voitaisiin hyödyntää vieläkin enemmän eri teemojen käsittelyssä. Tämä edellyttää jäsenistöltä aktiivisuutta ja oma-aloitteisuutta.
- Sisäistä viestintää ja vuorovaikutusta kokousten välillä voitaisiin myös kehittää esimerkiksi erilaisia virtuaalityökaluja käyttämällä.
- Neljännen sektorin merkityksen lisääntyminen ja kansalaisyhteiskunnan moninaisuus tulisi ottaa huomioon, ja kehittää neuvottelukunnalle uusia kommunikaatiomahdollisuuksia.
- Vuosittain nimettävä työjaosto on hyvä toimintatapa, joka mahdollistaa jäsenten ketterän ja aktiivisen osallistumisen.

LIITTEET

Liite 1 Asettamispäätös ja kokoonpanossa tapahtuneet muutokset

Asettamispäätös 9.2.2017

OM025:00/2016

KANSALAISYHTEISKUNTAPOLITIIKAN NEUVOTTELUKUNNAN ASETTAMINEN

Asettaminen

Valtioneuvosto on 9.2.2017 asettanut kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunnan perustuen valtioneuvoston asetukseen kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunnasta (269/2007) sellaisena kuin sen neuvottelukunnan kokoonpanoa koskeva 3 § on muutettuna asetuksella 1285/2011.

Toimikausi

9.2.2017–8.2.2021

Tausta

Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunnan asettaminen perustuu valtioneuvoston asetukseen kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunnasta (269/2007) sellaisena kuin sen neuvottelukunnan kokoonpanoa koskeva 3 § on muutettuna asetuksella 1285/2011. Valtioneuvosto asettaa neuvottelukunnan neljäksi vuodeksi kerrallaan.

Tarkoitus

Neuvottelukunnan tarkoituksena on edistää kansalaisyhteiskunnan ja viranomaisten välistä yhteistyötä.

Tehtävät

Neuvottelukunnan tehtävänä on:

- 1) edistää yhteistoimintaa ja vuorovaikutusta kansalaisyhteiskunnan ja viranomaisten kesken;
- 2) seurata kansalaisyhteiskunnan toimintaympäristön muutoksia sekä tähän liittyen Euroopan unionin ja kansainvälistä kehitystä;

- 3) tehdä aloitteita, esityksiä ja antaa lausuntoja kansalaisyhteiskuntapolitiikan kannalta tärkeiden osa-alueiden kehittämiseksi;
- 4) arvioida ministeriöiden kansalaisjärjestöstrategioita ja kansalaisten kuulemiskäytäntöjä;
- 5) seurata kansalaisjärjestöjä koskevien julkisen vallan päätösten johdonmukaisuutta ja ennakoitavuutta sekä tehdä aloitteita niiden kehittämiseksi;
- 6) tehdä aloitteita Suomen kansalliselle ja kansainväliselle kansalaisjärjestöjä koskevalle toimintalinjalle;
- 7) käynnistää selvitys-, tutkimus- ja kehittämishankkeita, edistää tutkimustoimintaa ja tutkimustulosten hyödyntämistä sekä tiedottaa hankkeiden ja tutkimusten tuloksista.

Toiminnan järjestäminen

Neuvottelukunta kokoontuu puheenjohtajan tai jos tämä on estynyt, varapuheenjohtajan kutsusta. Neuvottelukunta on päätösvaltainen, kun saapuvilla on puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja sekä vähintään puolet muista jäsenistä. Asiat päätetään yksinkertaisella äänten enemmistöllä. Jos äänet menevät tasan, asian ratkaisee se mielipide, jota puheenjohtaja on kannattanut.

Neuvottelukunnalla on pääsihteeri, jonka oikeusministeriö määrää. Neuvottelukunta päättää muista toimintansa järjestämisestä koskevista menettelytavoista. Neuvottelukunnalla voi olla jaostoja asioiden valmistelua varten. Neuvottelukunnan jäsenille, sihteerille sekä asiantuntijoille maksettavista palkkioista ja kustannusten korvaamisesta päättää oikeusministeriö.

Neuvottelukunnan kokoonpano

Puheenjohtaja: valtuuston puheenjohtaja Kristiina Kumpula, Suomen sosiaali ja terveys SOSTE ry

Varapuheenjohtaja: pääsihteeri Teemu Japissan, Suomen Olympiakomitea ry

Jäsenet (varajäsenet suluissa):

yksikön päällikkö Jyrki Nissilä, kansalaisjärjestöyksikkö, ulkoasiainministeriö
(apulaisosastopäällikkö Keijo Norvanto, viestintäosasto, ulkoasiainministeriö)

johtaja Johanna Suurpää, demokratia-, kieli- ja perusoikeusasioiden yksikkö,
oikeusministeriö

(lainsäädäntöneuvos Markus Tervonen, lainvalmisteluosasto, oikeusministeriö)

opetusneuvos Paavo-Petri Ahonen, korkeakoulu- ja tiedepolitiikan osasto, opetus- ja kulttuuriministeriö

(ylitarkastaja Marja N. Pulkkinen, nuoriso- ja liikuntapolitiikan osasto, opetus- ja kulttuuriministeriö)

kehittämisjohtaja Harri Martikainen, hallinto- ja kehittämisosasto, sisäasiainministeriö

(ylitarkastaja Kia Vertio, hallinto- ja kehittämisosasto, sisäasiainministeriö)

neuvotteleva virkamies Markus Seppelin, hallinto- ja suunnitteluosasto, sosiaali- ja terveysministeriö

(johtaja Kari Ilmonen, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osasto, sosiaali- ja terveysministeriö)

työmarkkinaneuvos Päivi Järviemi, konserniohjausyksikkö, työ- ja elinkeinoministeriö

(strategiajohtaja Antti Joensuu, konserniohjausyksikkö, työ- ja elinkeinoministeriö)

neuvotteleva virkamies Inga Nyholm, kunta- ja aluehallintoosasto, valtiovarainministeriö

(neuvotteleva virkamies Johanna Nurmi, henkilöstö- ja hallintopolitiikan osasto, valtiovarainministeriö)

lainsäädäntöjohtaja Riitta Rönn, kansliapäällikön esikunta, ympäristöministeriö

(neuvotteleva virkamies Pekka Harju-Autti, luontoympäristöosasto, ympäristöministeriö)

erityisasiantuntija Arto Koski, kuntakehitys, demokratia- ja johtaminen, Suomen Kuntaliitto ry

(erityisasiantuntija Päivi Kurikka, kuntakehitys, demokratia- ja johtaminen, Suomen Kuntaliitto ry)

professori Tapio Litmanen, Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tiedekunta, Jyväskylän yliopisto

(dosentti Arttu Saarinen, Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta, Turun yliopisto)

järjestöpäällikkö Joonas Mikkilä, Suomen Yrittäjät ry

(kansallinen puheenjohtaja Jenni Rajahalme, Suomen Nuorkauppakamarit ry)

yhteiskuntasuhteista vastaava johtaja Nelli Kuokka, Suomen Olympiakomitea ry

(puheenjohtaja Anna Munsterhjelm, Suomen Partiolaiset ry)

pääsiihteri Olli Joensuu, Suomen Nuorisoyhteistyö - Allianssi ry

(viestintäjohtaja Liisa Partio, Mannerheimin Lastensuojeluliitto ry)

toiminnanjohtaja Sari Aalto-Matturi, Suomen Mielenterveysseura ry

(professori, asiantuntija Vappu Taipale, Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto ry)

toiminnanjohtaja Mari Pennanen, Svenska Studieförbundet r.f.
(toiminnanjohtaja Riitta Vanhatalo, Suomen Kotiseutuliitto ry)

toiminnanjohtaja Marianne Heikkilä, Marttaliitto ry
(Varsinais-Suomen kyläasiamies, hallituksen asiantuntijajäsen Tauno Linkoranta,
Suomen Kylätoiminta ry)

pääsihteeri Taru Anttonen, Naisasialiitto Unioni ry
(varapuheenjohtaja Jyrki Lohi, Miesjärjestöjen keskusliitto ry)

toiminnanjohtaja Riitta Salin, Monikulttuurisuusjärjestöjen yhteistyöjärjestö
Moniheli ry
(kehittämisen- ja tiedotuspäällikkö Anne Näkkäläjärvi, SámiSoster ry)

toiminnanjohtaja Anitta Raitanen, Kansalaisareena ry
(hallituksen puheenjohtaja Sakari Möttönen, Keski-Suomen Yhteisöjen Tuki ry)

Kustannukset

Neuvottelukunnan kustannukset maksetaan momentilta 25.01.01 (oikeusministeriön toimintameno).

Säädösperusta

Valtioneuvoston asetus kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunnasta (269/2007)

Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukuntaa koskevan asetuksen 3 §:n muutos (voimaan 1.1.2012)

Oikeusministeri Jari Lindström

Ylitarkastaja Heini Huotarinen

JAKELU Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunnan puheenjohtajisto, jäsenet,
varajäsenet ja sihteeristö

Tapahtuneet muutokset

Alla olevaan taulukkoon on listattu jäsenistössä tapahtuneet muutokset.

Nimi	Nimike	Työnantaja	Rooli	Toimikausi alkupvm	Toimikausi loppupvm	Tilalle	Nimike
Japissou, Teemu	pääsihteeri	Suomen Olympia-komitea ry	varapuheenjohtaja	9.2.2017	24.7.2017	Salonen, Mikko	toimitusjohtaja
Joensuu, Olli	pääsihteeri	Suomen Nuorisoyhteistyö – Allianssi ry	jäsen	9.2.2017	24.7.2017	Savilampi, Ville	johtaja
Munsterhjelm, Anna	puheenjohtaja	Suomen Partiolaiset-Finlands Scouter ry	varajäsen	9.2.2017	24.7.2017	Leikola, Kaisa	toiminnanjohtaja
Raitanen, Anitta	toiminnanjohtaja	Kansalaisareena ry	jäsen	9.2.2017	1.12.2017	Stranius, Leo	toiminnanjohtaja
Savilampi, Ville	johtaja	Suomen Nuorisoyhteistyö – Allianssi ry	jäsen	9.2.2017	1.12.2017	Munsterhjelm, Anna	pääsihteeri
Anttonen, Taru	vs. pääsihteeri	Naisasialiitto Unioni ry	jäsen	9.2.2017	1.12.2017	Pyykkönen, Milla	pääsihteeri
Norvanto, Keijo	apulaisosastopäällikkö	ulkoministeriö	varajäsen	9.2.2017	1.12.2017	Kotkajärvi, Johanna	apulaisosastopäällikkö
Savolainen, Suvi	ylitarkastaja	valtiovarainministeriö	jäsen	9.2.2017	7.3.2018	Mölläri, Markku	neuvotteleva virkamies
Ilmonen, Kari	johtaja	sosiaali- ja terveysministeriö	varajäsen	9.2.2017	7.3.2018	Malmund, Kirsi-Maria	lakimies
Pulkkinen, Marja N.	ylitarkastaja	opetus- ja kulttuuriministeriö	varajäsen	9.2.2017	7.3.2018	Parviainen, Immo	kulttuuriasiainneuvos
Nissilä, Jyrki	yksikön päällikkö	ulkoministeriö	jäsen	9.2.2017	19.9.2018	Heikka, Riina-Riikka	yksikön päällikkö

Nimi	Nimike	Työnantaja	Rooli	Toimikausi alkupvm	Toimikausi loppupvm	Tilalle	Nimike
Koski, Arto	erityisasiantuntija	Suomen Kuntaliitto	jäsen	9.2.2017	19.9.2018	Ylinentalo, Eero	hallinto- ja viestintä-koordinaattori
Heikkilä, Marianne	toiminnanjohtaja	Marttaliitto ry	jäsen	9.2.2017	19.9.2018	Haikkala, Pirkko	pääsihteeri
Salin, Riitta	toiminnanjohtaja	Monikulttuurisuusjärjestöjen yhteistyöjärjestö Moniheli ry	jäsen	9.2.2017	19.9.2018	Hussein Abdirahim	puheenjohtaja
Kotkajärvi, Johanna	apulaisosastopäällikkö	ulkoministeriö	varajäsen	9.2.2017	19.9.2018	Cantell, Ville	päällikkö
Hussein Abdirahim	puheenjohtaja	Monikulttuurisuusjärjestöjen yhteistyöjärjestö Moniheli ry	jäsen	9.2.2017	1.3.2019	Puhakka, Dora	hallituksen jäsen
Parviainen, Immo	kulttuuriasiainneuvos	opetus- ja kulttuuriministeriö	varajäsen	9.2.2017	1.3.2019	Axelin, Henni	johtaja
Kuokka, Nelli	yhteiskuntasuhteista vastaava johtaja	Suomen Olympiakomitea ry	jäsen	9.2.2017	30.4.2019	Nalbantoglu, Ilmari	yhteiskuntasuhdepäällikkö
Stranius, Leo	toiminnanjohtaja	Kansalaisareena ry	jäsen	9.2.2017	8.11.2019	Varjonen, Elina	toiminnanjohtaja
Haikkala, Pirkko	pääsihteeri	Marttaliitto ry	jäsen	9.2.2017	8.11.2019	Heikkilä, Marianne	pääsihteeri
Lohi, Jyrki	varapuheenjohtaja	Miesjärjestöjen keskusliitto ry	varajäsen	9.2.2017	8.11.2019	Timperi, Tomi	pääsihteeri

Nimi	Nimike	Työnantaja	Rooli	Toimikausi alkupvm	Toimikausi loppupvm	Tilalle	Nimike
Pyykkönen, Milla	pääsihteeri	Naisasialiitto Unioni ry	jäsen	9.2.2017	15.5.2020	Diarra, Fatim	puheenjohtaja
Rajahalme, Jenni	kansallinen puheenjohtaja	Suomen Nuorkauppakamarit ry	varajäsen	9.2.2017	15.5.2020	Jokinen, Elna	toiminnanjohtaja
Munsterhjelm, Anna	pääsihteeri	Suomen Nuorisoyhteistyö - Allianssi ry	Jäsen	1.12.2017	19.10.2020	Nalbantoglu, Ilmari	toiminnanjohtaja
Puhakka, Dora	Hallituksen jäsen	Moniheli ry	Jäsen	5.2.2019	23.9.2020	Tamangagi, Emma	verkoston puheenjohtaja
Cantell, Ville	yksikön päällikkö	ulkoministeriö	Henkilökohtainen varajäsen	19.9.2018	23.9.2020	Pulkinen, Anu	varajäsen

Liite 2 Neuvottelukunnan työryhmät ja verkostot toimikaudella 2017–2021

Pysyvät toimielimet

Työjaosto

Toimikausi 1.5.2017–30.4.2018

Puheenjohtaja Kumpula, Kristiina puheenjohtaja, SOSTE Suomen sosiaali- ja terveys ry:n valtuusto Varapuheenjohtaja Japission, Teemu, pääsihteeri, Suomen Olympiakomitea ry

Jäsenet:

Aalto-Matturi, Sari, toiminannjohtaja, Suomen Mielenterveysseura ry
Joensuu, Olli, pääsihteeri, Suomen Nuorisoyhteistyö - Allianssi ry
Partio, Liisa, johtava asiantuntija, Mannerheimin Lastensuojeluliitto ry
Pulkinen, Marja N., ylitarkastaja, opetus- ja kulttuuriministeriö
Savolainen, Suvi, ylitarkastaja, valtiovarainministeriö
Wilhelmsson, Niklas, neuvotteleva virkamies, oikeusministeriö

Toimikausi 1.5.2018–30.4.2019

Puheenjohtaja Kumpula, Kristiina, pääsihteeri, Suomen Punainen Risti
Varapuheenjohtaja Salonen, Mikko, pääsihteeri, Suomen Olympiakomitea ry

Jäsenet:

Aalto-Matturi, Sari, toiminnanjohtaja, Suomen Mielenterveysseura ry
Munsterhjelm, Anna, pääsihteeri, Suomen Nuorisoyhteistyö – Allianssi ry
Mölläri, Markku, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö
Partio, Liisa, johtava asiantuntija, Mannerheimin Lastensuojeluliitto ry
Parviainen, Immo, kulttuuriasiainneuvos, opetus- ja kulttuuriministeriö
Stranius, Leo, toiminnanjohtaja, Kansalaisareena ry
Wilhelmsson, Niklas, neuvotteleva virkamies, oikeusministeriö

Toimikausi 1.5.2019–30.4.2020

Puheenjohtaja Kumpula, Kristiina, pääsihteeri, Suomen Punainen Risti
Varapuheenjohtaja Nalbantoglu, Ilmari, yhteiskuntasuhdepäällikkö, Suomen Olympiakomitea ry

Jäsenet:

Aalto-Matturi, Sari, toiminnanjohtaja, Mieli – Suomen Mielenterveys ry
Axelin, Henni, johtaja, opetus- ja kulttuuriministeriö
Munsterhjelm, Anna, toiminnajohtaja, Suomen Nuorisokalan kattojärjestö Allianssi ry
Mölläri, Markku, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö

Partio, Liisa, johtava asiantuntija, Mannerheimin Lastensuojeluliitto ry
Stranius, Leo, toiminnanjohtaja, Kansalaisareena ry
Wilhelmsson, Niklas, neuvotteleva virkamies, oikeusministeriö

Toimikausi 1.5.2020-8.2.2021

Puheenjohtaja Kumpula, Kristiina, pääsihteeri, Suomen Punainen Risti
Varapuheenjohtaja Nalbantoglu, Suomen Nuorisoalan kattojärjestö Allianssi ry

Jäsenet:

Aalto-Matturi, Sari, toiminnanjohtaja, Mieli – Suomen Mielenterveys ry
Axelin, Henni, johtaja, opetus- ja kulttuuriministeriö
Munsterhjelm, Anna, toiminnanjohtaja, Suomen Nuorisoalan kattojärjestö Allianssi ry
Mölläri, Markku, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö
Partio, Liisa, johtava asiantuntija, Mannerheimin Lastensuojeluliitto ry
Varjonen, Elina, toiminnanjohtaja, Kansalaisareena ry
Wilhelmsson, Niklas, yksikön päällikkö, oikeusministeriö

Sihteerit:

Männistö, Liisa, erityisasiantuntija, oikeusministeriö
Wakeham-Hartonen, Maria, erityisasiantuntija, neuvottelukunnan pääsihteeri,
oikeusministeriö

Työryhmät ja verkostot

Hallitusohjelmatyöryhmä (toimikausi 27.3.2018–30.4.2019).

”Sote-töpinäryhmä” (25.9.2017)

Aalto-Matturi Sari, Mieli – Suomen Mielenterveys ry (puheenjohtaja)
Partio Liisa, Mannerheimin Lastensuojeluliitto ry
Tammes Henriikka, sosiaali- ja terveysministeriö
Wilhelmsson Niklas, oikeusministeriö

Sihteerit:

Wakeham-Hartonen Maria, oikeusministeriö
Männistö Liisa, oikeusministeriö
Kurunsaari Anni, oikeusministeriö

Liite 3 Kooste KANEn toiminnasta kaudella 2017–2021

Vaikuttaminen ja viestintä

Lausunnot ja kannanotot

2017

- Lausunto eduskunnan tulevaisuusvaliokunnalle; Valtioneuvoston EU-vaikuttamisstrategia
- Lausunnot hallituksen esitykseen eduskunnalle maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi
- Lausunto YLE:n strategiasta
- Lausunto eduskunnan perustuslakivaliokunnalle; Valtioneuvoston demokraatiapoliittinen toimintaohjelma 2017 – 2019
- Lausunto; Arviomuistio kansalaisaloitemenettelyn toiminnasta 2012 – 2017
- KANEn lausunto sote-valinnanvapauslakiin

2018

- KANEn lausunto rahankeräyslakityöryhmän ehdotuksesta hallituksen esitykseksi uudeksi rahankeräyslaiksi
- KANEn lausunto oikeusministeriön tulevaisuuskatsauksesta
- KANEn lausunto sisäministeriölle ehdotuksesta hallituksen esitykseksi arpa-jaislain muuttamisesta
- KANEn lausunto valtiovarainministeriölle hallituksen esityksestä, joka sisältää ehdotuksen tuloverolain sekä perintö- ja lahjaverolain muuttamisesta
- Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunnan (KANE) kannanotto EU:n tulevaisuutta koskevaan kansalaiseskusteluun
- Lausunto oikeusministeriölle, hallituksen esitys kokoontumislain 7 §:n muuttamiseksi
- KANEn hallitusohjelmataivoitteita 2019–2023

2019

- KANE lausunto sisäministeriölle rahankeräysasetuksesta
- KANEn lausunto Yleisradion strategiasta
- KANEn lausunto Suomen Avoimen hallinnon 4. toimintaohjelmaluonnokseen

2020

- KANEn järjestöjen lausunto budjettiriiheen

- KANEn lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi
- KANEn kuntavaalitavoitteita 2021-2025
- KANEn lausunto: Sisäisen turvallisuuden selonteko; kehittämislinajukset

2021

- KANEn lausunto valtiovarainministeriölle rahapeliteutoista valtionavustuksia myöntävien ministeriöiden avustuskäytäntöjen yhdenmukaistaminen

Tapahtumat ja tilaisuudet

- Kuntamarkkinoilla tilaisuus (sote/maku-julkaisun julkistaminen), 2019
- KANEn hallitusohjelmavaikuttamisprosessin koulutukset, 2019
- Elämää poikkeusajan Suomessa –dialogi, 2020
- Keskustelutilaisuus: Sujuva hallinto – elävä kansalaistoiminta, 2019
- Kumppanuuspäivien järjestäminen yhdessä Suomen Kuntaliiton ja Maaseutupolitiikan neuvoston kanssa 2017-2020, yhteistyö ETNO-foorumin kanssa teemasta valta ja vaikuttaminen maakunnassa 2018. Lisäksi omia keskustelutilaisuuksia mm. autonomiasta ja byrokratian purkamisesta 2017-2020.

Liite 4 Julkaisuluettelo

Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunnan omat ja sen toimeksiannosta laaditut julkaisut vuosilta 2017–2021

KANEn toimintasuunnitelma 2017–2021

KANEn vaikuttamissuunnitelma sote- ja maakuntavalmisteluun 2017

Rahankeräyslain uudistamistyö –työryhmän raportti 2017

Järjestöjen taloudelliset toimintaedellytykset -analyysi 2018 – yhdessä VaLa ry:n, Fingo ry:n ja SOSTE ry:n kanssa

Järjestöt maakunnan kumppanina. Malleja järjestöystävällisen maakunnan rakentamiseen. – opas 2018 – Yhdessä Kuntaliiton kanssa

Järjestöjen rooli ja osallisuus julkisen hallinnon valmistelu- ja päätöksentekoprosesseissa – Raportti 2020 kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunnan verkkokyselyn tuloksista

Oikeusministeriö
PL 25
00023 Valtioneuvosto
www.oikeusministerio.fi

Justitieministeriet
PB 25
00023 Statsrådet
www.justitieministeriet.fi

ISSN 2490-208X (PDF)
ISBN 978-952-259-836-3 (PDF)